torek 5. julija 2022

PRIPOROČILA

EVROPSKI PARLAMENT

P9_TA(2022)0275

Pogajanja za sporazum o sodelovanju med EU in Interpolom

Priporočilo Evropskega parlamenta z dne 5. julija 2022 Svetu in Komisiji glede pogajanj za sporazum o sodelovanju med Evropsko unijo in Mednarodno organizacijo kriminalistične policije (ICPO-INTERPOL) (2022/2025(INI))

(2023/C 47/23)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju člena 218 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),

— ob upoštevanju PDEU ter zlasti člena 16 ter členov 82(1) in 87(2),

— ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina), zlasti členov 7, 8, 47 in 52,

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) ([1]),

— ob upoštevanju Direktive (EU) 2016/680 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov, ki jih pristojni organi obdelujejo za namene preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj ali izvrševanja kazenskih sankcij, in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Okvirnega sklepa Sveta 2008/977/PNZ ([2]) (direktiva o varstvu podatkov pri preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Unije in o prostem pretoku takih podatkov ([3]), zlasti člena 42(1) Uredbe,

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/794 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o Agenciji Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol) ter nadomestitvi in razveljavitvi sklepov Sveta 2009/371/PNZ, 2009/934/PNZ, 2009/935/PNZ, 2009/936/PNZ in 2009/968/PNZ ([4]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2019 o evropski mejni in obalni straži ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1052/2013 in (EU) 2016/1624 ([5]),

— ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) ([6]),

([1]) UL L 119, 4.5.2016, str. 1.
([2]) UL L 119, 4.5.2016, str. 89.
([3]) UL L 295, 21.11.2018, str. 39.
([4]) UL L 135, 24.5.2016, str. 53.
([5]) UL L 295, 14.11.2019, str. 1.
([6]) UL L 283, 31.10.2017, str. 1.

torek 5. julija 2022

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2018/1727 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o Agenciji Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (Eurojust) ([7]),

— ob upoštevanju mnenja Evropskega nadzornika za varstvo podatkov št. 8/2021 z dne 25. maja 2021o priporočilu za sklep Sveta o pooblastilu za začetek pogajanj o sporazumu o sodelovanju med EU in Interpolom,

— ob upoštevanju študije tematskega sektorja za pravice državljanov in ustavne zadeve iz februarja 2022 z naslovom „Ensuring the rights of EU citizens against politically motivated Red Notices“ (Zagotavljanje pravic državljanov EU proti politično motiviranim rdečim tiralicam),

— ob upoštevanju Interpolovega pravilnika o obdelavi podatkov,

— ob upoštevanju resolucije parlamentarne skupščine Sveta Evrope št. 2161(2017) o zlorabi Interpolovega sistema in nujnosti strožjih pravnih varoval ter resolucije št. 2315(2019) o reformi Interpola, postopkih izročitve in poglabljanju zaupanja z bojem proti zlorabam,

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/817 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o vzpostavitvi okvira za interoperabilnost informacijskih sistemov EU na področju meja in vizumov ter spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 in (EU) 2018/1861 Evropskega parlamenta in Sveta ter Odločbe Sveta 2004/512/ES in Sklepa Sveta 2008/633/PNZ ([8]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/818 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o vzpostavitvi okvira za interoperabilnost informacijskih sistemov EU na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja, azila ter migracij in spremembi uredb (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 ter (EU) 2019/816 ([9]),

— ob upoštevanju členov 114(4) in 54 Poslovnika,

— ob upoštevanju mnenja Odbora za zunanje zadeve,

— ob upoštevanju poročila Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve (A9-0200/2022),

A. ker sta današnji terorizem ter hud in organizirani kriminal dinamična, zapletena, inovativna, globalizirana, mobilna in pogosto nadnacionalna pojava, ki zahtevata odločen odziv ter učinkovitejše in bolj usklajeno sodelovanje EU z mednarodnimi organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, kot je Mednarodna organizacija kriminalistične policije (Interpol); ker je Komisija v strategiji EU za varnostno unijo iz leta 2020 države članice pozvala, naj okrepijo večstransko sodelovanje in usklajevanje med EU in Interpolom, saj je to bistveno za povečanje sodelovanja in izmenjave informacij; ker je Parlament v resoluciji z dne 17. decembra 2020 o strategiji EU za varnostno unijo ([10]) poudaril, da je potrebno tesnejše sodelovanje med državami članicami in boljše usklajevanje na ravni EU med vsemi akterji;

B. ker je učinkovito mednarodno sodelovanje ob polnem spoštovanju temeljnih pravic pomembna sestavina učinkovitega sodelovanja na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter pravosodja, zlasti če gre za vrste kaznivih dejanj, kjer je potrebna obdelava in izmenjava osebnih podatkov; ker zakonitost obdelave osebnih podatkov ureja pravni red Unije na področju varstva podatkov in ker to velja tudi za dvostranske sporazume o izmenjavi osebnih podatkov s ključnimi partnerji, ki imajo pomembno vlogo pri pridobivanju informacij in morebitnih dokazov iz držav zunaj EU;

C. ker je Interpol v svetovnem merilu največja mednarodna organizacija kriminalistične policije in ima pomembno vlogo po vsem svetu; ker Interpol temelji na medvladnem sodelovanju; ker je Svet decembra 2021 sprejel pogajalski mandat za Komisijo za začetek pogajanj o mednarodnem sporazumu v imenu EU o okrepljenem sodelovanju z Interpolom, vključno z dostopom do Interpolovih podatkovnih zbirk in poglabljanjem operativnega sodelovanja, ki naj bi bil

([7]) UL L 295, 21.11.2018, str. 138.
([8]) UL L 135, 22.5.2019, str. 27.
([9]) UL L 135, 22.5.2019, str. 85.
([10]) UL C 445, 29.10.2021, str. 140.

sklenjen do konca leta 2022; ker mora končni sporazum nujno uvesti zanesljive ukrepe za spoštovanje načel obdelave osebnih podatkov, ki so določena v pravnem redu Unije o varstvu podatkov, in za pravilnost osebnih podatkov, prejetih med tem sodelovanjem, tako da bodo pri sodelovanju in izmenjavi osebnih podatkov v prihodnosti spoštovane temeljne pravice, tudi pravica do varstva podatkov in zasebnosti;

D. ker EU in Interpol na podlagi sporazumov ali delovnih dogovorov že dolgo sodelujeta na številnih področjih, povezanih s preprečevanjem, odkrivanjem in preiskovanjem kaznivih dejanj, in sicer z operativnim izvajanjem cikla politike EU – EMPACT (Evropska večdisciplinarna platforma proti grožnjam kriminala) in s podpiranjem dejavnosti držav članic v sodelovanju z agencijami EU, kot so Agencija EU za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol), Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex), Agencija EU za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (CEPOL), Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami (EMCDDA), Agencija EU za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice (eu-LISA); ker sta Europol in Interpol 5. novembra 2001 podpisala operativni sporazum, ki mu je sledil memorandum o soglasju, ki omogoča prenos osebnih podatkov prek njunih uradnikov za zvezo; ker je agencija Frontex 27. maja 2009 z Interpolom podpisala delovni sporazum o vzpostavitvi okvira za sodelovanje, katerega cilj je olajšati preprečevanje in odkrivanje čezmejnega kriminala ter boj proti njemu in izboljšati varnost meja za boj proti nezakonitemu priseljevanju, tihotapljenju ljudi in trgovini z ljudmi;

E. ker lahko posamezne države članice EU kot države članice Interpola neposredno dostopajo do 19 Interpolovih podatkovnih zbirk, ki lahko vključujejo dragocene informacije o posameznikih, ukradenem premoženju, orožju in grožnjah; ker te podatkovne zbirke vsebujejo milijone zapisov z informacijami, ki bi lahko neposredno prispevale k boju proti hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu ter terorizmu; ker Frontex, Agencija EU za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (Eurojust) in Evropsko javno tožilstvo (EJT) v skladu s svojimi mandati trenutno nimajo dostopa do teh podatkovnih zbirk, bodisi neposredno bodisi na podlagi sistema „zadetek/ni zadetka“, ker ni sporazuma z Interpolom, ki bi bil v ta namen potreben v skladu z Interpolovimi pravili o obdelavi podatkov;

F. ker je sedanje sodelovanje med EU in Interpolom na področju boja proti terorizmu že tesno; ker bi ga bilo treba še poglobiti in razširiti na nova področja; ker bi bilo treba izboljšati, pospešiti in racionalizirati postopke za obravnavanje vrste nujnih operativnih potreb, da bi olajšali hiter dostop do informacij o hudem in organiziranem kriminalu in terorizmu ter izvajali obstoječe pravne akte Unije;

G. ker je EU največja donatorka sredstev Interpolu, ki so večinoma namenjena izmenjavi informacij pri preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj, vendar zadevajo tudi sodelovanje pri upravljanju meja in dejavnosti za krepitev zmogljivosti, ter projekte in programe za boj proti vrsti terorističnih in drugih hudih kaznivih dejanj; ker ima EU zaradi tega pomembno vlogo pri izboljšavah v delovanju Interpola, zlasti njegove preglednosti in odgovornosti;

H. ker bi moral novi sporazum vzpostaviti sodoben in jasen okvir za sodelovanje organov in agencij EU z Interpolom, ki bo temeljil na obstoječih načinih sodelovanja; ker bi moral biti sporazum v skladu s splošnimi zahtevami listine, veljavnim pravnim redom Unije na področju varstva podatkov, in sicer uredbo EU o varstvu podatkov in direktivo o preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj, posebnimi zahtevami glede varstva podatkov in zaščitnimi ukrepi, določenimi v temeljnih aktih o ustanovitvi organov, agencij in informacijskih sistemov EU, z ustrezno sodno prakso Sodišča Evropske unije in standardi temeljnih pravic;

I. ker bi moral biti novi sporazum odgovor na operativne potrebe, ob upoštevanju najnovejšega razvoja na področju boja proti terorizmu ter čezmejnemu, nadnacionalnemu, hudemu in organiziranemu kriminalu; ker je sporazum pravna podlaga za izmenjavo operativnih informacij, vključno z osebnimi podatki, in dostop organov in agencij Unije do ustreznih Interpolovih podatkovnih zbirk v skladu z njihovimi pooblastili, pod pogojem, da bo pravno zavezujoč in izvršljiv proti vsem stranem ter da bo vseboval vse potrebne zaščitne ukrepe za varstvo podatkov;

J. ker v povezavi s priporočilom Komisije ni bila opravljena nobena ocena učinka na temeljne pravice;

K. ker je sprejetje pravnega okvira Unije za interoperabilnost informacijskih sistemov EU na področju pravosodja in notranjih zadev maja 2019 privedlo do pripravljalnih pogovorov med EU in Interpolom o potrebi po sklenitvi sporazuma o sodelovanju; ker je v EU trenutno vzpostavljena napredna in skupna podatkovna infrastruktura za policijsko in pravosodno sodelovanje, azil in migracije ter meje in vizume; ker ta infrastruktura ter sistemi IT in podatkovne zbirke EU, ki jo sestavljajo, omogočajo omejeno in regulirano izmenjavo informacij s tretjimi državami ali mednarodnimi organizacijami;

L. ker bi moral novi sporazum urejati sodelovanje med Interpolom, Evropskim javnim tožilstvom, Eurojustom in agencijo Frontex ter tem organom, agencijam in državam članicam za namene, strogo povezane z izvajanjem njihovih nalog, kot so urejene v temeljnih aktih, omogočati neposreden dostop do dveh Interpolovih podatkovnih zbirk – podatkovne zbirke o ukradenih in izgubljenih potnih listinah in podatkovne zbirke potovalnih dokumentov, povezanih z razpisi ukrepov – prek evropskega iskalnega portala v skladu z zahtevami EU o varstvu podatkov in ob spoštovanju temeljnih pravic;

M. ker Interpol v skladu s svojo ustavo ne sme pomagati državam, ki so njegove članice, a kršijo mednarodno pravo o človekovih pravicah;

N. ker vladne, mednarodne in nevladne organizacije še naprej poročajo o zlorabah Interpolovega sistema razpisov ukrepov in prenosov s strani nekaterih držav, ki so njegove članice, da bi preganjale politične nasprotnike, nacionalne zagovornike človekovih pravic, odvetnike, aktiviste civilne družbe in novinarje, s čimer kršijo mednarodne standarde na področju človekovih pravic in Interpolova lastna pravila; ker je po poročilih Komisije in organizacij civilne družbe Interpol spremenil in izboljšal svoje postopke pregleda rdečih tiralic ter sisteme podpore za nacionalne centralne urade v državah članicah, spremenil ustroj in delovanje komisije za nadzor zbirk, ki izvaja njegov pritožbeni mehanizem, imenoval uradno osebo za varstvo podatkov ter uvedel program učenja in izmenjave znanja; ker kljub tem reformam ostajajo resni pomisleki v zvezi z morebitnimi zlorabami Interpolovega sistema, ki vplivajo na temeljne pravice, saj nedavna poročila še vedno poudarjajo potrebo po več pravnih zaščitnih ukrepih, večji preglednosti in boljšem izvajanju reform; ker obstajajo veliki izzivi pri mehanizmih za posodabljanje informacij v zvezi z rdečimi tiralicami in obvestili, saj včasih še vedno veljajo v nacionalnih podatkovnih zbirkah, čeprav jih je generalni sekretariat Interpola posodobil in odstranil; ker tako pisni viri kot razgovori z vladnimi in nevladnimi organizacijami kažejo, da je Interpolov postopek preverjanja še vedno nedosleden;

O. ker 3. člen Interpolovega statuta prepoveduje posredovanje ali dejavnosti političnega, vojaškega, verskega ali rasnega značaja; ker je bilo v zadnjih letih še vedno opaziti zlorabe v odmevnih primerih v več državah članicah Interpola; ker se politično motivirane izročitve pogosto sprožijo zaradi zlorab pri izdaji „rdeče tiralice“ ali „obvestila o iskani osebi“ prek Interpola; ker Interpol daje na voljo le malo informacij o tem, kako pregleduje rdeče tiralice, o svoji upravni sposobnosti za to in o rezultatih teh pregledov, kar povzroča nepreglednost v zvezi s tem, kako si Interpol prizadeva za učinkovit boj proti politično motiviranim rdečim tiralicam; ker imajo države, ki so članice Interpola, in druge mednarodne organizacije omejen dostop do informacij o splošni obravnavi rdečih tiralic in obvestil; ker ni na voljo informacij o državah, ki so tiralice zahtevale, o tem, koliko zahtev je bilo sprejetih in zavrnjenih, o razlogih za zavrnitev, o tem, katere države so bolj ali manj uspešne v smislu sprejetih ali zavrnjenih tiralic, ter o razvoju teh praks skozi čas; ker je zato nemogoče oceniti kakovost postopka preverjanja generalnega sekretariata Interpola, delo nacionalnih centralnih uradov ali kakovost zahtev, ki jih predložijo države;

P. ker je Parlament v resoluciji z dne 16. septembra 2021 o zagovorniku človekovih pravic Ahmedu Mansurju v Združenih arabskih emiratih [11] izrazil globoko zaskrbljenost zaradi kandidature in imenovanja generalmajorja Ahmeda Naserja Al Raisija, generalnega inšpektorja ministrstva za notranje zadeve Združenih arabskih emiratov, za Interpolovega predsednika in člane generalne skupščine Interpola, zlasti države članice EU, pozval, naj ustrezno preučijo obtožbe, da je bil vpleten v kršenje človekovih pravic; ker so se 11. maja 2022 v Franciji proti predsedniku Interpola začele preiskave v zvezi z obtožbami o mučenju;

[11] UL C 117, 11.3.2022, str. 109.

Q. ker je podlaga za sodelovanje med Evropsko unijo in državami članicami Interpola zaupanje v sisteme Interpola; ker zaupanje v Interpolov sistem rdečih tiralic in obvestil temelji na preprečevanju in hitrem ukrepanju v primeru zlorab teh tiralic s strani držav, ki želijo Interpolove sisteme izkoristiti v politične in represivne namene; ker mora Interpol zagotoviti, da bo interna obdelava osebnih podatkov v njegovih sistemih v skladu s človekovimi pravicami in pravno državo;

R. ker so številne avtoritarne države še vedno članice Interpola; ker so avtoritarni režimi v zadnjih letih uspešno politično zlorabljali sistem rdečih tiralic in obvestil, preganjali posameznike tudi zunaj svoje jurisdikcije ter jih izpostavljali dejanskim, konkretnim in invazivnim omejitvam življenja in temeljnih pravic;

S. ker ruska invazija v Ukrajino neposredno ogroža mednarodno sodelovanje na področju kazenskega pregona in ker neoviran dostop Rusije do Interpolovih podatkovnih zbirk ogroža celovitost sodelovanja EU z Interpolom; ker je Rusija odgovorna za številne rdeče tiralice in obvestila po vsem svetu in ker je objavila tudi največ politično motiviranih rdečih tiralic, celo proti državljanom EU, kot so litovski sodniki, tožilci in preiskovalci, ki preučujejo dogodke v Vilni 13. januarja 1991; ker so sistem rdečih tiralic za politične napade na lastne državljane poleg Rusije uporabile tudi druge države;

1. ponovno opozarja, da morajo biti vrednote, temeljne pravice in pravni red EU za varstvo osebnih podatkov (namreč uredba o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in direktiva o preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj) podlaga za politiko Unije glede sodelovanja pri preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj, da se zagotovi spoštovanje načel nujnosti, sorazmernosti, zakonitosti in domneve nedolžnost ter zaščitni ukrepi glede odgovornosti in pravnih sredstev, hkrati pa omogoči učinkovita zaščita posameznikov, zlasti najranljivejših. poleg tega opozarja, da bi morala biti skladnost s temi pravicami in načeli, med drugim pravico do zasebnosti in varstva osebnih podatkov, v središču razvoja digitalizacije na področju pravosodja in varnosti ter razvoja okvira interoperabilnosti; poudarja, da bi morala biti ta načela v središču pogajanj med EU in Interpolom o sporazumu o sodelovanju;

2. poudarja, da mora sporazum z Interpolom temeljiti na popolnem spoštovanju listine, pravnega reda EU za varstvo podatkov ter posebnih zahtev glede varstva podatkov in zaščitnih ukrepov iz temeljnih aktov o ustanovitvi ustreznih agencij, organov in velikih računalniških sistemov EU ter o njihovih mandatih; zato poudarja, da bi moral sklep Sveta o morebitni sklenitvi tega predvidenega sporazuma temeljiti tudi na členu 16 PDEU;

3. ugotavlja, da Komisija pred sprejetjem priporočila za sklep Sveta o pooblastilu za začetek pogajanj o sporazumu o sodelovanju med Evropsko unijo in Interpolom ni izvedla ocene učinka na temeljne pravice v zvezi z nujnostjo in sorazmernostjo vsakega predvidenega ukrepa ter v zvezi s pravno izvedljivostjo vseh predvidenih ukrepov v enotnem krovnem sporazumu;

4. priporoča, naj Komisija sledi razlikovanju Sveta med preprečevanjem, odkrivanjem in preiskovanjem kaznivih dejanj, pravosodnim sodelovanjem v kazenskih zadevah in varnostjo na mejah v sklopu upravljanja meja;

5. priporoča, naj Komisija zagotovi dostop do različnih Interpolovih podatkovnih zbirk na podlagi potreb in glede na obseg pristojnosti, določenih v mandatu različnih agencij in organov EU; opozarja, da Interpolove podatkovne zbirke sicer vsebujejo milijone vnosov z informacijami, ki bi morda lahko prispevale k boju proti kriminalu; vendar opozarja, da so dobro dokumentirane težave s točnostjo, zanesljivostjo in izvorom podatkov v teh podatkovnih zbirkah, kar je treba rešiti;

6. poudarja, da bi morala Komisija državam članicam, organom in agencijam EU zagotoviti nadzorovan dostop do Interpolovih podatkovnih zbirk ter poskrbeti za potrebna konkretna, specifična in učinkovita varovala za vsako vrsto sodelovanja, vključeno v načrtovani sporazum, da bi zagotovili popolno skladnost s pravnim redom Unije za varstvo podatkov s konkretnimi zaščitnimi ukrepi in zahtevami za varstvo podatkov, ki so določeni v temeljnih aktih organov, agencij ter velikih informacijskih sistemov EU, in s temeljnimi pravicami; poudarja, da bi moral biti sporazum v zvezi

z nadzorovanim dostopom do podatkovnih zbirk skladen vsaj z zaščitnimi ukrepi, ki so že določeni v uredbah o interoperabilnosti ([12]), pravni podlagi uredbe o evropskem sistemu za potovalne informacije in odobritve (ETIAS) ([13]) in Uredbi (EU) 2016/794;

7. priporoča Komisiji, naj se z Interpolom pogaja o zahtevah glede visokih standardov za kakovost in preverljivost informacij v Interpolovih podatkovnih zbirkah ter glede preglednosti virov informacij;

8. pričakuje posebno pozornost med pogajanji zaradi občutljivosti osebnih podatkov v različnih podatkovnih zbirkah ter dejstva, da večina tretjih držav, ki so članice Interpola, ne zagotavlja ustrezne ravni varstva podatkov in niso pogodbenice mednarodnega sporazuma v skladu s členom 218 PDEU, ki omogoča izmenjavo operativnih osebnih podatkov z EU;

9. poziva Komisijo, naj uvede potrebne zanesljive zaščitne ukrepe in jamstva, da se zagotovi skladnost z zahtevami EU za varstvo podatkov in temeljnimi pravicami, da se odobri dostop centralne enote Evropskega sistema za potovalne informacije in odobritve (ETIAS) v okviru agencije Frontex in držav članic EU do Interpolove podatkovne zbirke o ukradenih in izgubljenih potnih listinah in podatkovne zbirke potovalnih dokumentov, povezanih z razpisi ukrepov, prek evropskega iskalnega portala, pa tudi za učinkovito izvajanje revidirane uredbe o vizumskem informacijskem sistemu ([14]), ki državam članicam EU dovoljuje dostop do Interpolove podatkovne zbirke o ukradenih in izgubljenih potnih listinah in podatkovne zbirke potovalnih dokumentov, povezanih z razpisi ukrepov, prek evropskega iskalnega portala pri obravnavi vlog za izdajo vizuma ali dovoljenja za prebivanje; vztraja, da se ob zadetkih informacije ne posredujejo Interpolu ali lastniku podatkov v Interpolovi zbirki podatkov, in opozarja, da, kot je določeno v uredbah o sistemih ETIAS in VIS, sistema ne bosta preverjala v Interpolovih podatkovnih zbirkah, dokler to ne bo dogovorjeno in dejansko zagotovljeno;

10. priporoča, naj predvideni sporazum jasno določa, katere organi in agencije EU imajo pravice dostopa do katere posebne podatkovne zbirke Interpola in za katere od njihovih konkretnih nalog in namenov; meni, da predvideni sporazum ne bi smel vsebovati obveznosti za sodelovanje agencij EU z Interpolom, ki bi presegale tisto, kar je že določeno v ustreznem pravu Unije;

Varstvo podatkov, obdelava in hramba osebnih podatkov, pravna sredstva

11. poziva Komisijo, naj poskrbi, da bo sporazum skladen s pravnim redom EU o varstvu podatkov in bo ščitil temeljne pravice in svoboščine posameznika ter zagotavljal v bistvu enakovredno raven varstva osebnih podatkov, obdelanih na podlagi tega sporazuma, kot jo zagotavljata primarna in sekundarna zakonodaja EU; poudarja, da predvideni sporazum o sodelovanju ne bi smel zmanjšati temeljnih pravic in svoboščin fizičnih oseb, zlasti njihovih pravic do varstva podatkov in zasebnosti, ter bi moral zagotavljati učinkovita pravna sredstva pri vseh kršitvah teh pravic;

12. poudarja, da bi moral sporazum zagotavljati, da je prenos osebnih podatkov ustrezen, relevanten in omejen na to, kar je potrebno in sorazmerno glede na namen, za katerega so preneseni, v skladu s pravnim redom Unije o varstvu podatkov; poudarja tudi, da bi bilo treba predvideti možnost, da se ob prenosu uvedejo morebitne omejitve dostopa ali uporabe, tudi omejitev nadaljnjih prenosov, ali izbrisa; poudarja, da je treba posameznikom, na katere se nanašajo osebni podatki, zagotoviti izvršljive in učinkovite pravice;

13. meni, da je treba zahtevati, da se v sporazumu jasno navedejo nameni, za katere se lahko prenesejo podatki, in da bi bilo treba prepovedati vsako nadaljnjo obdelavo podatkov, ki ni združljiva s prvotnim namenom; meni, da mora biti v sporazumu jasno navedeno, da odločitve, ki temeljijo izključno na avtomatizirani obdelavi osebnih podatkov brez človekovega sodelovanja, niso dovoljene;

([12]) Uredba (EU) 2019/817 in Uredba (EU) 2019/818.

([13]) Uredba (EU) 2018/1240 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. septembra 2018 o vzpostavitvi Evropskega sistema za potovalne informacije in odobritve (ETIAS) ter spremembi uredb (EU) št. 1077/2011, (EU) št. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 in (EU) 2017/2226 (UL L 236, 19.9.2018, str. 1).

([14]) Uredba (ES) št. 767/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o vizumskem informacijskem sistemu (VIS) in izmenjavi podatkov med državami članicami o vizumih za kratkoročno prebivanje (UL L 218, 13.8.2008, str. 60).

14. poudarja, da bi bilo treba v predvidenem sporazumu jasno opredeliti postopke v zvezi z obveznostjo Interpola, da v primeru kršitve varstva osebnih podatkov pošlje uradno obvestilo, ter navesti minimalne informacije, ki naj jih navede v tem obvestilu; poziva Komisijo, naj v sporazumu poskrbi, da bo Interpol v primeru kršitve varnosti osebnih podatkov nemudoma, kjer je mogoče pa v 72 urah, obvestil ustrezne agencije EU in organe držav članic, tudi nacionalne organe za varstvo podatkov;

15. priporoča, naj nadzor pregledanih podatkov izvaja eden ali več neodvisnih organov, pristojnih za varstvo podatkov, ki imajo učinkovita pooblastila za preiskovanje in posredovanje ter pooblastila za obravnavo pritožb posameznikov glede uporabe njihovih osebnih podatkov;

16. priporoča Komisiji, naj jamči, da Interpol podatkov ne bo hranil dlje, kot je potrebno za namen, za katerega so bili preneseni; v zvezi s tem pričakuje, da bo sporazum določal jasna in specifična pravila o hrambi in omejitvah zanjo, pregledu, popravljanju in izbrisu osebnih podatkov;

17. priporoča, naj Komisija zagotovi tudi učinkovite in izvršljive pravice do upravnega in sodnega varstva ter učinkovita pravna sredstva vsem posameznikom, na katere se nanašajo osebni podatki, tj. vsem osebam, katerih podatki se obdelujejo na podlagi sporazuma;

18. poudarja, da sporazum izrecno pojasnjuje, da Interpol ne bo imel vzajemnega neposrednega ali posrednega dostopa do podatkovnih zbirk EU;

Interoperabilnost

19. poudarja, da sta sodelovanje in izmenjava informacij na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj pomembni orodji za boj proti kriminalu in terorizmu ter uveljavljanje pravice, vendar ju je treba ciljno usmeriti in nadzirati z vnaprej opredeljenimi zaščitnimi ukrepi in nadzorom; poudarja, da bi morali obravnavati izzive na področju temeljnih pravic, zlasti z večjo kakovostjo podatkov, zmanjševanjem pristranskosti, odkrivanjem napak in preprečevanjem vseh oblik diskriminacije v postopku odločanja;

20. priporoča, naj se posebna pozornost nameni izzivom na področju temeljnih pravic in potrebi po ustreznih blažilnih ukrepih in mehanizmih za nediskriminacijo, pa tudi boljši kakovosti in varstvu podatkov, da bi vzpostavili okvire za nadaljnji razvoj okrepljene povezave med informacijskimi sistemi EU in Interpola na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja, azila in migracij ter integriranega upravljanja meja in vizumov, s čimer bi zagotovili osrednji zakonodajni okvir za sedanji in prihodnji razvoj digitalne infrastrukture EU;

21. priporoča, da bi morali glede na pravila o dostopu do osebnih podatkov in izmenjavo informacij v različnih sistemih in podatkovnih zbirkah EU, pogoji prihodnjega sporazuma o sodelovanju z Interpolom določati zaščitne ukrepe in jamstva, ki so potrebni, da se državam članicam in ustreznim agencijam EU prek evropskega iskalnega portala omogoči nadzorovan dostop do Interpolovih podatkovnih zbirk, ki ga potrebujejo za opravljanje svojih nalog in v skladu s pravicami do dostopa in pravom EU ali nacionalnim pravom, ki ureja tak dostop, ter ob popolnem spoštovanju zahtev EU glede varstva podatkov in temeljnih pravic;

22. opozarja, da Interpolove podatkovne zbirke vsebujejo veliko količino podatkov o potnih listinah državljanov tretjih držav in da bi lahko z uporabo teh podatkovnih zbirk zmanjšali informacijske vrzeli, povečali pozitivne zadetke in posledično izboljšali operativne rezultate sistema ETIAS in revidirane uredbe o vizumskem informacijskem sistemu; poudarja, da bi moral sporazum o sodelovanju z Interpolom določati zahtevano pravno podlago ter zaščitne ukrepe in jamstva za varstvo podatkov, evropskemu iskalnemu portalu pa omogočati neposredno povezavo z Interpolovimi podatkovnimi zbirkami; zato bi moral sporazum o sodelovanju omogočati tudi vzpostavitev varne povezave evropskega iskalnega portala in sistema ETIAS z Interpolovo infrastrukturo informacijske tehnologije, da se omogoči dostop do Interpolovih podatkovnih zbirk;

23. poudarja, da bi moral v skladu z veljavnim okvirom EU novi sporazum zagotavljati, da se bodo vse avtomatizirane poizvedbe v Interpolovi podatkovni zbirki o ukradenih in izgubljenih potnih listinah in podatkovni zbirki potovalnih dokumentov, povezanih z razpisi ukrepov, prek evropskega iskalnega portala v okviru interoperabilnosti izvajale tako, da se državi, ki je razpisala ukrep Interpola, ne razkrijejo nobene informacije;

torek 5. julija 2022

Prenos podatkov in nadaljnji prenosi

24. opozarja, da je v skladu s sedanjim pravnim redom EU o varstvu podatkov prenos podatkov iz EU tretjim državam in mednarodnim organizacijam dovoljen le, če lahko prejemniki teh informacij zagotovijo v bistvu enakovredno raven varstva osebnih podatkov, kot je v Uniji; v zvezi s tem poudarja, naj glede na to, da ni sklepa o ustreznosti Interpola, sporazum predstavlja pravno podlago, ki omogoča prenos osebnih podatkov Interpolu, pod pogojem, da je pravno zavezujoč in izvršljiv v razmerju do vseh pogodbenic sporazuma ter da vključuje ustrezne zaščitne ukrepe za varstvo podatkov;

25. poudarja, da bi moral biti prenos osebnih podatkov, ki razkrivajo rasno ali etnično poreklo, politična mnenja, vero ali filozofska prepričanja in članstvo v sindikatu ali vsebujejo genetske podatke, biometrične podatke za namene edinstvene identifikacije fizične osebe in podatke o zdravju in spolnem življenju ali spolni usmerjenosti osebe dovoljen le v izjemnih okoliščinah in kadar je tak prenos v posameznem primeru potreben in sorazmeren za preprečevanje kaznivih dejanj, ki spadajo na področje uporabe sporazuma, ali boj proti njim; poudarja, da mora sporazum zagotoviti ustrezne zaščitne ukrepe za obvladovanje posebnih tveganj pri obdelavi posebnih vrst podatkov, zlasti za mladoletnike in žrtve kaznivih dejanj;

26. priporoča, da se uporaba odstopanj za nadaljnje prenose osebnih podatkov omeji na primere iz poglavja V Uredbe 2018/1725 o varstvu podatkov; poudarja, da je treba v celoti upoštevati posebne zahteve iz uredb o ustanovitvi zadevnih agencij ali organov EU, vključno s posebnimi določbami o prenosu operativnih podatkov s strani Europola in Evropskega javnega tožilstva;

27. priporoča, naj sporazum zagotovi, da bodo za prenose osebnih podatkov veljale obveznosti glede zaupnosti ter da bodo ti prenosi potrebni in sorazmerni za namene, določene v sporazumu, in sicer za preprečevanje, preiskovanje, odkrivanje ali pregon kaznivih dejanj, preprečevanje groženj javni varnosti in varovanje zunanjih meja;

28. priporoča, naj sporazum izrecno določa, da se osebni podatki, ki jih EU posreduje Interpolu, ne uporabljajo za zahtevanje, izrekanje ali izvrševanje smrtne kazni ali kakršne koli oblike krutega in nečloveškega ravnanja, ter da prenosa osebnih podatkov ne bo, če obstaja tveganje, da se podatki uporabijo za ta namen;

Rdeče tiralice in obvestila

29. glede prihodnjega sodelovanja poudarja, da kljub nedavnim reformam preglednost in odgovornost v Interpolu še vedno predstavljata izziv tako na ravni posameznika kot na organizacijski ravni, tako kot tudi pomanjkanje razpoložljivih statističnih informacij o delovanju sistema za razpis tiralic in obvestil; zato poziva Komisijo, naj poskrbi za zavezo in jamstvo Interpola, da še naprej razvija potrebne strukture in pravila ter vsebinska orodja, ki bodo omogočala dosledno in pregledno obdelavo zahtev, pregledov, preverjanj, popravkov in izbrisov;

30. poziva Komisijo, naj v pogajanjih z Interpolom vztraja pri strogi zahtevi, da Interpol izboljša preglednost svojega sistema za pregled rdečih tiralic in obvestil, zlasti vloge in dela svoje delovne skupine za tiralice in prenose; poziva Komisijo, naj izkoristi pogajanja z Interpolom in od njega zahteva, da pripravi, posodobi in da na voljo postopkovna in vsebinska orodja za pravno obravnavo rdečih tiralic in obvestil, s čimer bi zagotovili dosledno in pregledno obdelavo zahtev, pregledov, preverjanj, popravkov in izbrisov;

31. zavoljo večje učinkovitosti in preglednosti priporoča letno objavo statističnih podatkov o obdelavi rdečih tiralic in obvestil, vključno z informacijami o številu vlog, državi izvora, kategoriji kaznivega dejanja, razlogih ali utemeljitvi za zavrnitev ter morebitni uporabi sankcij v primeru zlorabe; poziva Komisijo, naj zagotovi, da se bodo za vse države članice EU zbirali statistični podatki o obravnavi zahtev za razpis rdeče tiralice in obvestil;

32. poudarja, da bi moral Interpol v okviru tega sporazuma pripraviti javne profile tveganja v zvezi z rdečimi tiralicami in obvestili, ki bi temeljili na letnih statističnih podatkih iz prejšnjega odstavka, kar bi omogočilo oceno tveganja za zlorabo s strani države, ki zahteva ukrep, hkrati pa bi lahko ocenili učinkovitost Interpolovih mehanizmov izvrševanja;

33. poziva Komisijo, naj v okviru tega sporazuma preuči, kako bi lahko prek evropskega iskalnega portala obravnavali problem politično motiviranih rdečih tiralic in obvestil, kar bi bilo v praksi eno od orodij, ki bi bilo lahko v nekaterih primerih učinkovito proti politično motiviranim zahtevam za rdeče tiralice;

34. opozarja na izjavo Sveta o Interpolovih mednarodnih tiralicah v okviru sprejetja Uredbe (EU) 2022/991 Evropskega parlamenta in Sveta ([15]), v kateri podpira prizadevanja Interpola za preprečevanje zlorabe rdečih tiralic in obvestil iz političnih razlogov ali kršitev človekovih pravic ter poziva k stalni in redni izmenjavi informacij o tej zadevi med Interpolom in njegovimi „nacionalnimi centralnimi uradi“, da bi povečali ozaveščenost o ukrepih, ki bi jih morale države članice sprejeti v sodelovanju z Interpolom;

35. pričakuje, da bo Svet izpolnil svojo zavezo, da „bo Interpol še naprej podpiral pri spodbujanju obstoječih standardov in postopkov za kakovost podatkov ter za skladnost s temi standardi in postopki“;

36. poziva Komisijo, naj uporabi obstoječa tehnična orodja, ki so na voljo v varnostnem okviru EU, in deluje tudi interno, da bi vzpostavila mehanizem preverjanja za države članice EU, prek katerega bi izmenjevale informacije o odkrivanju in izbrisu politično motiviranih rdečih tiralic in obvestil, o dobri praksi na tem področju in profilih tveganja za zahteve tretjih držav za razpis rdeče tiralice;

37. poziva Komisijo, naj prizna tveganje, da bi avtoritarni režimi z zlorabo orodij, ki jih zagotavlja Interpol, sistematično spodkopavali mednarodno sodelovanje na področju kazenskega pregona, ki temelji na zaupanju; nadalje poziva Komisijo, naj spodbuja Interpol, da si bolj prizadeva za učinkovit boj proti tem zlorabam;

38. poziva Komisijo, naj v sporazum vključi določbe o podpori Interpolu, da poveča trenutno nizko število zaposlenih pri komisiji za nadzor Interpolove zbirke, ki se ukvarjajo s pregledi rdečih tiralic in obvestil, in izboljša statistične podatke o delovanju rdečih tiralic in obvestil; poziva Komisijo, naj uporabi vlogo in vpliv EU ter podpre izboljšave, s katerimi bi povečali zaščito pred zlorabo tiralic in obvestil;

Rusija

39. je seznanjen z napovedjo generalnega sekretarja Interpola, da bo uvedel okrepljene ukrepe spremljanja, da bi odkrili in preprečili morebitne nadaljnje zlorabe Interpolovih sistemov s strani Rusije; vendar je še vedno zaskrbljen, da zgolj spremljanje ne bo povsem zmanjšalo tveganja za ruske zlorabe; zato poudarja, da bi morala izvršni odbor in generalni sekretariat Interpola glede na trenutne posebne okoliščine, vključno z očitnimi ruskimi kršitvami mednarodnega prava in nespoštovanjem na pravilih temelječega mednarodnega sistema, sprejeti takojšnje in odločne ukrepe ter Ruski federaciji in Belorusiji preklicati pravice do dostopa, saj njuna dejanja neposredno ogrožajo mednarodno sodelovanje na področju kazenskega pregona in predstavljajo resno kršitev temeljnih pravic; poziva izvršni odbor Interpola, naj pripravi in generalni skupščini predlaga potrebne spremembe Interpolovega statuta, ki bi omogočale začasno izključitev pogodbenic iz Interpola, države članice EU pa poziva, naj to pobudo podprejo, da bi Rusijo in druge države, ki nenehno zlorabljajo Interpol iz političnih razlogov, začasno izključili iz organizacije; poziva Interpolov generalni sekretariat, naj izvršnemu odboru predloži predlog popravnih ukrepov za Rusko federacijo v skladu s členom 131(3) Interpolovih pravil o obdelavi podatkov, vključno z začasnim odvzemom pravic do dostopa ruskemu nacionalnemu centralnemu uradu;

40. Komisiji odločno priporoča, naj v okviru tega sporazuma predlaga okrepljene ukrepe spremljanja glede tiralic in obvestil, ki so jih ruski organi izdali pred vojno v Ukrajini; poziva Komisijo, naj državam članicam svetuje glede posebnih ukrepov, ki naj se uporabijo v zvezi s tiralicami in obvestili, ki so jih ruski organi zahtevali pred vojno in v sedanjih okoliščinah;

([15]) Uredba (EU) 2022/991 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2022 o spremembi Uredbe (EU) 2016/794 v zvezi s sodelovanjem Europola z zasebnimi strankami, obdelavo osebnih podatkov s strani Europola pri podpiranju preiskav kaznivih dejanj in vlogo Europola pri raziskavah in inovacijah (UL L 169, 27.6.2022, str. 1).

torek 5. julija 2022

Sklepne ugotovitve

41. zahteva, da se v sporazumu predvidi možnost začasne prekinitve ali odpovedi sporazuma, ko ena od pogodbenic krši njegove določbe, zlasti o osebnih podatkih, pri čemer se določi, da se lahko osebni podatki, ki spadajo na področje uporabe sporazuma in so bili preneseni pred začasno prekinitvijo ali odpovedjo sporazuma, še naprej obdelujejo v skladu s pogoji sporazuma;

42. meni, da bi moral predvideni sporazum vsebovati klavzulo, da Komisija tri leta po začetku veljavnosti in nato vsaka tri leta pripravi poročilu o pregledu, v katerem oceni dejansko izvajanje sporazuma in spoštovanje temeljnih pravic meni, da je pomembno, da se v sporazumu določi mehanizem za spremljanje in redno ocenjevanje, da se oceni njegovo delovanje glede na operativne potrebe ustreznih agencij Unije, vključno s statističnimi podatki o številu aretiranih in obsojenih storilcev kaznivih dejanj s pomočjo Interpolovih podatkov, ter njegova skladnost z varstvom podatkov in drugimi temeljnimi pravicami;

43. priporoča, kot je potrdilo Sodišče Evropske unije v mnenju z dne 8. septembra 2016 o osnutku sporazuma med Kanado in Evropsko unijo o prenosu podatkov iz evidence podatkov o letalskih potnikih iz Unije v Kanado, naj sklicevanja v sporazumu vključujejo tudi vse ustrezne materialne pravne podlage, tudi člen 16 PDEU;

44. priporoča, naj bo reševanje sporov, če bo predmet pogajanj, v končni pristojnosti Sodišča Evropske unije;

45. poziva Komisijo, naj redno ali na zahtevo poroča Parlamentu o poteku in izidu pogajanj; opozarja, da ima Parlament pristojnost za odobritev sklenitve predvidenega sporazuma o sodelovanju in da bi zato moral biti tesno vključen v pogajalski proces; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bo poročanje Parlamentu del mehanizmov spremljanja in ocenjevanja, predvidenih v sporazumu o sodelovanju;

o

o o

46. naroči svoji predsednici, naj to priporočilo posreduje Svetu, Komisiji in Mednarodni organizaciji kriminalistične policije (ICP-INTERPOL).